

Ökováros Alapítvány

**Segítsük
a beporzókat!**

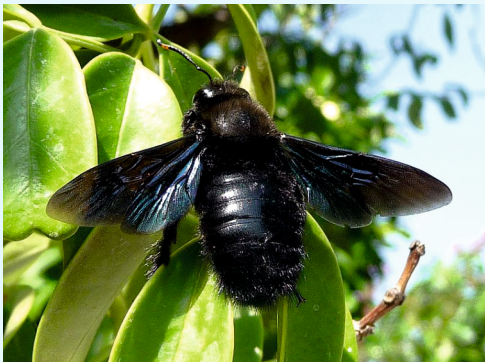
Gyakori vendégek

1. Háziméh (*Apis mellifera*)

2. Földi poszméh (*Bombus terrestris*)

3. Kék fadongó (*Xylocopa violacea*)

4. Nappali pávaszem (*Inachis io*)

5. Atalanta lepke (*Vanessa atalanta*)

6. Közönséges zengőlégy (*Syrphus ribesii*)

1. Andreas Trepte, CC BY-SA 2.5, via Wikimedia Commons, 2. Holger Casselmann, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons
3. gailhampshire from Cradley, Malvern, U.K, CC BY 2.0, via Wikimedia Commons,
5. David Short from Windsor, UK, CC BY 2.0, via Wikimedia Commons, 6. Aiwok, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons

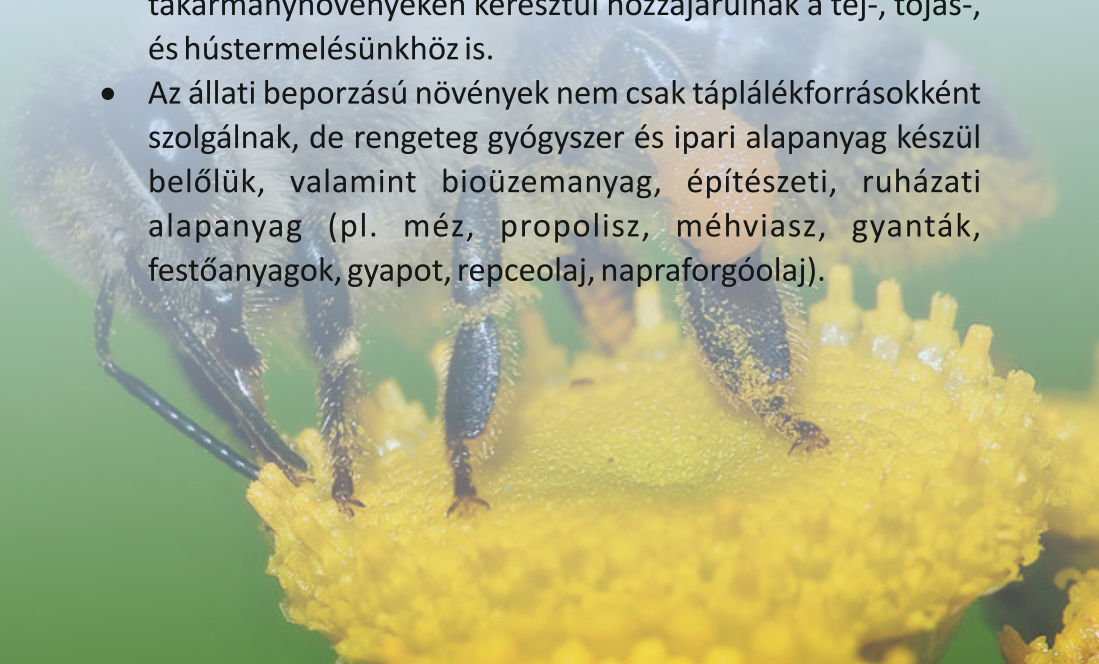
Ismerjük meg a beporzókat: „A növényvilág kertészei”

- A beporzók (leggyakrabban rovarok) élelemkeresés közben keresik fel a virágporban, nektárban gazdag növényeket. A csábítóan illatozó virágokon ide-oda mászkálva, beléjük bújva, gyűjtögetésük közben a rájuk tapadó virágport egyik virág porzóiról a másik virág termőtestére juttatják, vagyis beporozzák őket. Így mialatt élelmet gyűjtögetnek, biztosítják a növény szaporodását, vagyis a növényvilág kertészeinek is nevezhetjük őket.
- A beporzók között legelterjedtebbek és legismertebbek a háziméh, a családban élő békés poszméhek, vagy a magányos vadméhek, de rajtuk kívül sok nappali és éjjeli lepkefaj, valamint darazsak, bogarak, legyek, szúnyogok is végeznek beporzást.
- Elsőre talán nem gondolnánk, de a beporzóknak egzotikusabb képviselőik is vannak, így például a távoli tájakon madarak, hüllők, csigák, sőt még emlősök is végeznek beporzást, gondoljunk csak a természetfilmekből ismert vibráló röptű kolibrikre, vagy a bizarr megjelenésű nektárevő denevérekre.

A beporzók jelentősége-mi mindent köszönhetünk nekik?

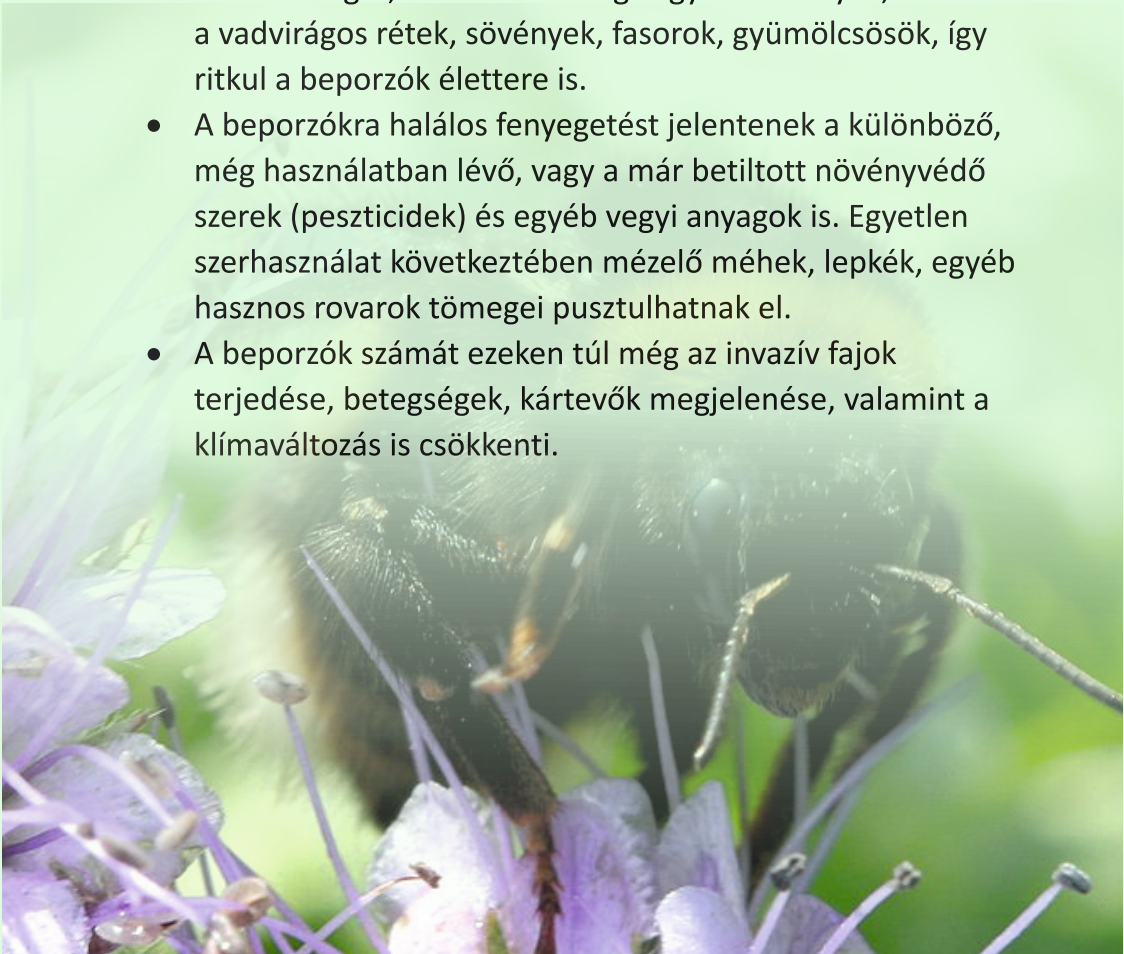
- A zárvatermő növények túlnyomó többsége (87 %-a) igényli az állati beporzást, és ez a rengeteg vadvirág, fa és cserje alapvető szerepet játszik a táplálékhálózatokban, így az egész földi élet fenntartásában is.
- A táplálkozásunk szempontjából rendkívül fontos gyümölcsök, zöldségek is állati beporzásúak (a gazdasági növények mintegy 70 %-a), így képet alkothatunk arról, mekkora jelentősége van a beporzók munkájának vitamin- és ásványianyagforrásaink biztosításában. Ezt a szerepet nem kisebbíti az a tény sem, hogy főbb gabonanövényeink szélbeporzásúak.
- Állati megporzású nagyon sok gyógynövény, és az ételeinket ízletessé tevő fűszernövény, de a reggeli teánk, vagy kávénk is a szorgos beporzóknak köszönhető.
- Ezen túlmenően a beporzók nem csak zöldségeket és gyümölcsöket biztosítanak minőségi étrendünkhöz, de a takarmánynövényeken keresztül hozzájárulnak a tej-, tojás-, és hústermelésünkhöz is.
- Az állati beporzású növények nem csak táplálékforrásokként szolgálnak, de rengeteg gyógyszer és ipari alapanyag készül belőlük, valamint bioüzemanyag, építészeti, ruházati alapanyag (pl. méz, propolisz, méhviasz, gyanták, festőanyagok, gyapot, repceolaj, napraforgóolaj).

Mi veszélyezteti a beporzókat?

- A beporzók számos csoportja került veszélybe az elmúlt években, a gerinces beporzók (pl. madarak, denevérek) és a rovarbeporzók egyaránt. Elsősorban a méhek és lepkék vannak igen nehéz helyzetben, többségüket helyi jellegű veszélyek fenyegetik.
- A rovarbeporzók számának csökkenését egyrészt a földhasználat intenzív változásai okozzák. A nagytáblás, monokultúrás (egy adott faj termesztése) gazdálkodás terjedése csökkenti a tájak mozaikosságát, a fajok sokszínűségét, eltűnnek a virágos gyomnövények, ritkulnak a vadvirágos rétek, sövények, fasorok, gyümölcsösök, így ritkul a beporzók élettere is.
- A beporzókra halálos fenyegetést jelentenek a különböző, még használatban lévő, vagy a már betiltott növényvédő szerek (pestticidek) és egyéb vegyi anyagok is. Egyetlen szerhasználat következtében mézelő méhek, lepkék, egyéb hasznos rovarok tömegei pusztulhatnak el.
- A beporzók számát ezeken túl még az invazív fajok terjedése, betegségek, kártevők megjelenése, valamint a klímaváltozás is csökkenti.

Mit tehetünk a védelmükben?

- Erkélyünkön, kertünkben ültessünk minél több, méhcsalogató növényt!
- Vessünk, ültessünk egymás után virágzó növényeket, hogy minél hosszabb ideig legyen nektárdús virágpompá a kertünkben, erkélyünkön!
- Ha nagyobb területünk, kertünk van, osszuk több részre, alakítsunk ki többféle élőhelyfoltot (fűszerkert, virágoskert, méhlegelő, illatos sövények)!
- Ne nyírjuk állandóan az egész gyepeket, kaszáljuk, vágjuk ritkábban, vagy váltogatva az egyes részeket, hogy fajgazdag, virágos rét is kialakulhasson, és a beporzók ételmezt találhassanak!
- Lehetőleg ne használjunk vegyszert, rovar- vagy csigaölő szereket, válasszuk a biogazdálkodás természetkímélő módszereit (növénytársítás, mulcsozás, bio permetlevek)!
- Telepítsünk rovarhotelt a kertbe, ezeket a kis építményeket készen is megvásárolhatjuk, vagy ha elég kreatívak vagyunk magunk is elkészíthetjük a legegyszerűbb anyagokból (fadarabok, bambuszpálcák, lyukacsos téglák).
- Ne feledkezzünk el a vízről sem, amire a rovaroknak is nagy szükségük van, főként a nyári melegben, vagy akár fészeképítéshez (pl fazekas- és kőműves méhek). Tartsunk nedvesen némi talajt, és helyezzünk ki számukra kisebb edényeket, rovaritató tálkákat, de ügyelve arra, nehogy túlszaporodó szúnyogseregek tanyájává váljon!
- Csatlakozzunk kertbarát programokhoz, mozgalmakhoz, ismerjük meg a beporzókat, tanuljunk róluk minél többet!

Növénytippek:

- Elsősorban próbáljunk honos fajokból választani, vagy olyan kertészeti fajtákból, amelyek nem képesek invazív terjedésre, de ezeket is igyekezzünk kordában tartani. Vegyük figyelembe lakóhelyünk adottságait is, pl. városi területeken ültessünk inkább szárazságtűrő fajokat, vidéki kertekben pedig jól mutatnak a falusi kertek hagyományos növényei.
- **Fák és cserjék** közül jó választás a **mogyoró, som, mahónia, illatos lonc, borostyán, nyírfa, kecskefűz, hársfa**.
- A **színes, illatos virágok** erkélyre, kertbe egyaránt ültethetők, mint pl. **a levendula, orvosi zsálya, hóvirág, téltemető, krókusz, pünkösdi róza, kerti szarkaláb, nyári viola, muskotályzsálya**.
- Az újabb, divatos növények közül igazi beporzóbarát növény a **nyári orgona, rózsalonc, kékszakáll, kék sudárzsálya, sétányróza**.

1. Nyári orgona
(*Buddleja davidii*)(saját fotó)

2. Kerti szarkaláb és levendula
(*Consolida ajacis*, *Lavandula* sp.)(saját fotó)

3. Sétányróza (*Lantana camara*)(saját fotó)

Csatlakozz az Ökováros Alapítvány Kertbarát csoportjához!

elérhetőségeink:

okovaros@gmail.com

www.facebook.com/okovaros

<https://twitter.com/okovaros>

www.instagram.com/okovaros

Levelezési cím: 4025 Debrecen, Mácsay Sándor u. 6/B. 1/5.

adószámunk: 18997109-1-09

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.